

Hegedüs Orsolya

Címlap öt oldalon

Referenciapontok a BarabásiLab kiállításán

Kálmán Maklár Fine Arts,
2022. V. 3. – VI. 3.

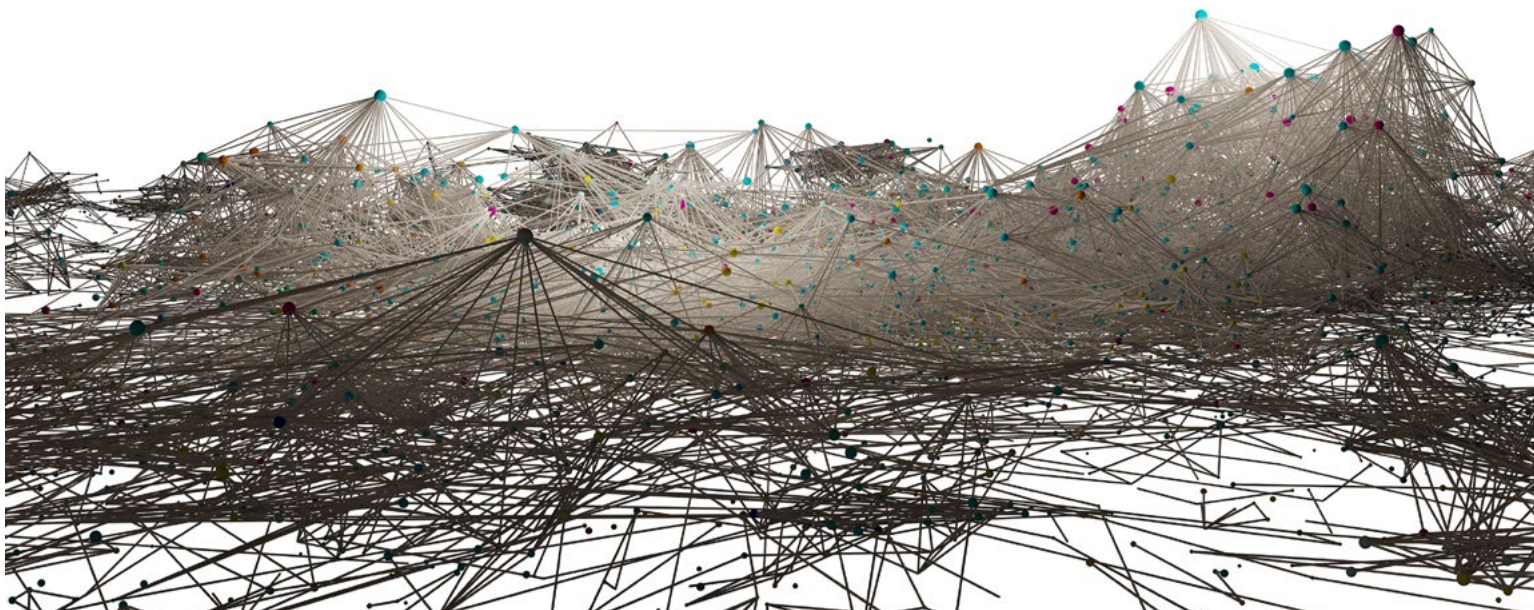
A Barabási Albert-László által alapított, tudósokból és művészekből álló BarabásiLab munkásságának retrospektív kiállítását az elmúlt két év során két jelentős művészeti intézmény, a budapesti Ludwig Múzeum, majd a karlsruhei ZKM is bemutatta. A *Rejtett mintázatok - A hálózati gondolkodás nyelve* című tárlat fókuszában a hálózattudományban elméleti áttörései eredményeként jelentős nemzetközi műhelynek számító BarabásiLab vizuális gondolkodásmódjának evolúciója állt. A kiállítások Barabási és kutatócsoportja legfontosabb projektjein keresztül nyújtottak betekintést a hálózattudomány innovatív, tudományokon átívelő módszereibe és a labornak a hálózatok megjelenítésére kialakított különleges képi eszköztárának negyedszázados történetébe. Mindkét kiállításra jellemző volt, hogy a műtárgyak – lightboxok, rajzok, szobrok, videók, de volt augmented reality alapú mű is – mellett bővelkedett

a szöveges és vizuális háttéranyagokban, amelyek ugyan mankóként szolgálták a projektek és a módszerek megértéséhez, ám némiképp útjában is álltak annak, hogy tisztán képzőművészeti kontextusban kerüljenek befogadásra és értelmezésre.

A Kálmán Maklár Fine Arts terében május elején *Referenciapontok és -vonalak* címmel nyílt kiállítás a kereskedelmi galéria intimebb, „intézményi kötöttségek-től” mentes környezetében pusztán önmaguk és egymás kontextusában mutatja be a BarabásiLab-műveket, megteremtve ezáltal annak lehetőségét, hogy nézőjük akár mindenféle háttérinformációt nélkülözve, pusztán vizuálisan viszonyuljon hozzájuk.

A galéria profiljának határait feszegető bemutatóhoz a BarabásiLab egyik ikonikus, nagy sikerű projektjét választották, a *Nature* folyóirat 150 éves évfordulóját reprezentáló hálózatgrafikákat. A kiállításon bemutatott

BARABÁSILAB: 150
Years of Nature -
Apocalyptic Cocitation
Network - Landscape
No. 8, plexi, archív
pigment print
dibondra kasírozva,
50×90 cm
HUNGART © 2022
↓

↑
BARABÁSILAB:
150 years of Nature
 - *Landscape of the*
Cocitation Network
 No. 1, plexi, archív
 pigment print
 dibondra kasírozva,
 90×160 cm
 HUNGART © 2022

absztrakt nyomatokon és lightboxokon kétféle látványvilág jelenik meg, egy kirobbanóan színes, dinamikusan gomolygó és egy földszínű, statikus, apokaliptikus tájképi díszlet hatását idéző. A két sorozat a projekt két különböző fázisának lenyomata, mindkettő ugyanannak a hálózatnak egy-egy megjelenítési koncepcióját képviseli. A közöttük levő markáns, stiláris különbség megemésztése érdekében érdemes elidőznünk a BarabásiLabnak a projekt során is alkalmazott gyakorlatánál.

A *Nature* főszerkesztője azzal bízta meg Barabásit, hogy készítsen címlapot ünnepi lapszámukhoz. Az újság történetének és tudományos életben betöltött szerepének reprezentálására a BarabásiLab feltérképezte a folyóirat mintegy 80 ezer megjelent cikkének keresztidézési hálózatát azoknak a kapcsolatoknak a megjelenítésével, amelyek két, a folyóiratban publikált cikk között alakultak ki azáltal, hogy mindketten ugyanabban a harmadik cikkben szerepelnek hivatkozásként. A projekt sikerét és a létrejött vizuális anyag gazdagságát jelzi, hogy a megjelent címlap végül ötoldalas lett, és egy, az elkészült, háromdimenziós hálózatot bemutató videó is társult hozzá, amelyet egy linken keresztül, a weben értek el az olvasók.

A *Nature* címlapjára készült hálózatgrafika a BarabásiLabban kialakult módszertant követve, többlépcsős folyamat eredményeként jött létre. Az adatokkal dolgozó munkatársak adatanalízisét követően művészek, designerek foglalkoznak az adatok vizualizációjával, azaz a hálózat megjelenítésével. Mielőtt a végeredménynek tekintett modell létrejön, számos olyan ábra készül, amely a hálózat feltérképezését, az összefüggések megértését szolgálja a labor kutatói számára. Az egy adott projekt keretében digitálisan elkészített vizuális anyag szolgál kiindulópontként ahhoz, hogy a projekthez kapcsolódó műtárgyegyüttes létrejöjjön. A *Nature*-sorozat esetében az apokaliptikus tájképek a hálózat egy korábbi megjelenítési formájának különböző szögekből megmutatott részletképei. A hálózatban szereplő minden pont a

folyóirat egy-egy cikkét jelöli, amelyek színe az általuk képviselt tudományterületet mutatja, méretük pedig annál nagyobb, minél több másik cikkkel állnak kapcsolatban. A pontokat összekötő huzalok egyenesek és testesek, ebből adódik a képek statikussága és a töredezett domborzati képre való asszociáció. A színes sorozat darabjai a hálózat végleges, a folyóiratban publikált állapotát tükrözik. A kiállításon bemutatott videón lassan forgatva láthatjuk ezt a háromdimenziós hálózatot, amelynek különböző szögekből láttatott nézetei és felnagyított részletképei adják ki a sorozat egyes darabjait. A korábbi hálózatmegjelenítéshez képest ezen a verzión a pontok és a színekkel jelzett tudományterületek válnak hangsúlyossá, az őket összekötő huzalok görbülő pályákká rendeződnek és elvékonyodnak. A kisebb méretű, fekete-fehér papírnyomatok ennek a szériának a monokróm változatai, amelyek azt variálják, hogy egy adott nézőpontból milyen rétegmélységig látunk bele a teljes hálózatba.

A BarabásiLab első kereskedelmi galériás kiállításával párhuzamosan a retrospektív *Rejtett mintázatok* a csíkszeredai Csíki Székely Múzeumban látható, a közeljövőben pedig a New York-i Postmasters Galleryben is önálló tárlat nyílik az anyagból.